

Asia: VN/25987/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi tartuntatautilaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi tartuntatautilaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/25987/2023

Meyer Turku Oy:n lausunto

1. Yleinen kannanotto

Meyer Turku Oy kiittää mahdollisuudesta lausua tartuntatautilain kokonaisuudistuksesta. Meyer Turku Oy pitää tartuntatautilain kokonaisuudistuksen tavoitteita perusteltuina ja tarpeellisina. COVID 19 pandemian aikana havaitut puutteet sääntelyn täsmällisyydessä, johtamisrakenteissa ja valmiudessa edellyttävät pysyvää ja ennakoitavaa lainsäädännöllistä ratkaisua.

Pidämme myönteisenä, että hallituksen esityksessä pyritään selkeyttämään viranomaisten toimivaltuuksia, vahvistamaan kansallista koordinaatiota sekä parantamaan viranomaisten välistä tiedonvaihtoa epidemia- ja pandemiatilanteissa. Samalla katsomme, että esitys ei kuitenkaan riittävästi huomioi suurten ja monimutkaisten yhteisten työpaikkojen (kuten telakat, suuret työmaat ja teolliset tuotantoympäristöt) erityispiirteitä ja käytännön tarpeita tartuntatautiennaltaehkäisyssä ja hallinnassa. Esitys ei myöskään riittävästi huomioi työnantajan lakisääteistä

vastuuta työntekijöiden terveydestä ja turvallisuudesta työpaikkatasolla, erityisesti suurilla yhteisillä työpaikoilla.

2. Työturvallisuuslain asettama huolehtimisvelvoite työnantajalle

Työnantajalla on työturvallisuuslain (738/2002) 8 §:n mukainen yleinen huolehtimisvelvoite huolehtia työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Tämä velvoite kattaa myös biologiset vaaratekijät ja tartuntatautien riskit, siltä osin kuin ne liittyvät työympäristöön ja työolosuhteisiin.

Käytännössä työnantajalla on velvollisuus:

- tunnistaa ja arvioida tartuntatautiriskejä,
- ryhtyä ennakoiviin ja torjuviin toimenpiteisiin, ja
- suojella työntekijöitä ja muita työpaikalla toimivia henkilöitä.

Hallituksen esityksen luonnoksessa tartuntatautilaiksi työnantajalle ei kuitenkaan säädetä riittäviä tai selkeitä oikeuksia ja toimivaltuuksia, joilla tämä lakisääteinen velvollisuus olisi tosiasiallisesti toteutettavissa epidemiatilanteissa. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa työnantajan vastuu on laaja, mutta keinot rajalliset ja osin epäselvät.

3. Työnantajan asema ja vastuut jäävät esityksessä epäselviksi

Näkemyksemme mukaan työnantajan roolia tartuntatautilanteissa työpaikkatasolla tulisi selkeyttää ja vahvistaa. Hallituksen esityksessä työnantajan rooli jää kuitenkin pääosin sivurooliin verrattuna viranomaisiin.

Esityksessä korostuu viranomaisten välinen tiedonvaihto ja toimivaltuudet, mutta työnantajalle ei säädetä:

- nimenomaisia tiedonsaantioikeuksia työpaikkaa koskevasta tautitilanteesta,
- selkeitä tiedonantovelvollisuuksia viranomaisille,
- eikä toimivaltuuksia toteuttaa välittömiä, työpaikkakohtaisia torjuntatoimia.

Tämä jättää työnantajat tilanteeseen, jossa vastuu työntekijöiden ja työpaikalla toimivien henkilöiden terveysturvallisuudesta on tosiasiallisesti laaja, mutta oikeudelliset keinot rajalliset ja osin epäselvät.

4. Yhteinen työpaikka jää lainsäädännössä katveeseen

Telakka toimii tyypillisenä yhteisenä työpaikkana, jossa työskentelee samanaikaisesti:

- päätoteuttaja,
- useita alihankkijoita,
- tuhansia työntekijöitä eri kansallisuuksista.

Hallituksen esityksessä ei kuitenkaan huomioida yhteisen työpaikan erityisrakennetta eikä sitä, että päätoteuttajalla on tosiasiallisesti parhaat edellytykset koordinoida tartuntatautien ennaltaehkäisyä ja torjuntaa koko alueella.

Esityksessä ei säädetä:

- päätoteuttajan oikeudesta tai velvollisuudesta ulottaa tartuntatautien torjuntaa koskevia käytäntöjä kaikkiin työpaikalla toimiviin yrityksiin,
- mekanismeista, joilla tietopyynnöt ja torjuntatoimet voitaisiin tehokkaasti kohdistaa myös alihankintaketjuihin.

Tämä heikentää työnantajien mahdollisuuksia hallita todellisia tartuntariskejä suurilla yhteisillä työpaikoilla.

5. Pääsyoikeuksien rajoittaminen työpaikalle epidemiatilanteissa

Meyer Turku Oy katsoo, että merkittävä käytännön puute esityksessä on se, ettei työnantajalle anneta minkäänlaista toimivaltaa rajoittaa pääsyä yhteiselle työpaikalle epidemiatilanteissa. Hallituksen esityksessä kaikki rajoittavat toimenpiteet perustuvat viranomaispäätöksiin (karanteeni,

eristäminen, tilojen sulkeminen), vaikka suurilla työpaikoilla tilanne voi edellyttää välittömiä ja kohdennettuja toimia tartuntojen leviämisen estämiseksi.

Esityksessä ei huomioida työnantajan tarvetta:

- estää selvästi oireisen henkilön pääsy työpaikalle,
- pyytää työn turvallisuuden kannalta välttämättömiä tietoja (esim. altistuminen),
- tehdä nopeita arvioita työympäristön turvallisuudesta.

6. Varautuminen ja ennakoivat velvoitteet työnantajille

Hallituksen esityksessä varautumisvelvoitteet kohdistuvat pääasiassa viranomaisiin. Työnantajille ei kuitenkaan säädetä velvoitteita, jotka tukisivat järjestelmällisesti tartuntatautien hallintaa työpaikkatasolla, vaikka työnantajalla on työturvallisuuslain nojalla jatkuva vastuu työntekijöiden turvallisuudesta.

Meyer Turku Oy katsoo, että työnantajien ennakoiva rooli ja vastuut tulisi tunnistaa myös tartuntatautilaissa, erityisesti suurten ja riskialttiiden työpaikkojen osalta.

Meyer Turku Oy katsoo, että erityisesti suurilla ja riskialttiilla työpaikoilla tällaiset velvoitteet tukisivat lain tavoitteita ja parantaisivat tartuntatautien torjunnan tehokkuutta käytännössä.

7. Yhteenveto ja kehittämissuhteet

Meyer Turku Oy ehdottaa, että hallituksen esitystä täydennettäisiin jatkovalmistelussa siten, että:

1. Tartuntatautilaki tunnistaa selkeämmin työnantajan lakisääteisen huolehtimisvelvoitteen työntekijöiden terveydestä.
2. Työnantajalle luodaan selkeä oikeusperusta toteuttaa työpaikkakohtaisia tartuntatautien torjuntatoimia.
3. Yhteisen työpaikan erityissääntely otetaan huomioon päätoteuttajan aseman kautta.
4. Lainsäädäntö tukee työnantajan mahdollisuuksia täyttää sekä tartuntatautilain että työturvallisuuslain tavoitteet johdonmukaisesti.

Ilman näitä täsmennyksiä syntyy riski, että työnantajan vastuut ja toimivaltuudet eivät ole tasapainossa, eikä työntekijöiden terveysturvallisuutta voida kaikissa tilanteissa tehokkaasti turvata.

Rita-Kasari Hanna
Meyer Turku Oy